

Presentació

A l'amic Michelangelo Picone,
in memoriam

La comèdia renaixentista pot ser vista com el fruit de la trobada de la tradició comediògrafa llatina (Terenci i Plaute) i el *Decameró* de Boccaccio, la gran novetat de la narrativa en romanç, considerat un extraordinari dipòsit de trames dramaturgiques i de personatges, atapeït de situacions còmiques, basades en el plaer de la burla i en intrigues que estimulen la curiositat picant per mitjà de situacions eròtiques situades al bell mig dels contes. Significatives són, en aquest sentit, *La Calandria* de Bibbiena, una de les primeres comèdies renaixentistes italianes, i, millor encara, la *Mandragola* de Maquiavel, farcides ambdues de referències al *Decameró*. La primera, en concret, parteix fins i tot d'un dels personatges de Boccaccio, és a dir, Calandrino.

Si bé en la majoria d'edicions de les comèdies renaixentistes italianes i espanyoles abunden les notes en què es fa referència a paràgrafs, contes, situacions o personatges de l'obra mestra de Boccaccio, mai no s'ha realitzat un balanç de la presència i la importància del narrador toscà en el teatre italià, espanyol i europeu del Renaixement. A la necessària síntesi d'aquesta influència, que hauria de recollir els textos teatrals més importants (Ariosto, Bibbiena, Maquiavel, Ruzante, Giraldi Cinzio, etc. pel que fa al teatre italià, i Torres Naharro, Joan Timoneda, Alonso de la Vega, Lope de Vega, Leonardo de Argensola, etc., pel que fa al teatre espanyol), hem cregut oportú aportar-hi la nostra modesta contribució. Es tracta d'establir els punts centrals pels quals la concepció de la burla (*beffa*), ja per si mateixa dramaturgica, de Boccaccio, ha passat a convertir-se en un dels elements centrals de la trama teatral a partir del segle XVI, i d'analitzar, així mateix, els canvis que ha comportat pel que fa a la trama, els personatges i altres elements dramaturgics.

Els materials que recull aquest volum van ser presentats al congrés Boccaccio i la Comicitat, organitzat per la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Pisa, que va tenir lloc a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona els dies 20 i 21 d'octubre de 2006. La part corresponent a l'estudi intrínsec de la comicitat en l'obra de Boccaccio es publica a la revista *Humanística*, IV (2009), a cura de Marcello Ciccutto, de la Universitat de Pisa. Tant el congrés com el present volum han gaudit

de l'ajut del Ministeri de Ciència i Innovaci o (HUM2005-25406-E) i s'integren dins les activitats del grup de recerca Teatresit (teatre comparat Itàlia-Espanya), que componen estudiosos de diverses universitats europees i coordina la UAB.